

Τῷ ὄντι, ἡ ἠθική καὶ κοινωνικὴ ἱστορία δὲν τηρεῖ σταθερὰν πρὸς τὴν πολιτικὴν ἀναλογίαν· ὅτε μὲν ἡ τελευταία αὐτὴ ἐπικρατεῖ, καὶ ὁμοῦ μὲ αὐτὴν ὑπερισχύει τὸ ἀνδρικὸν γοιχείον, ὡς τοῦτο συνέβη ἐπὶ τῆς πρώτης γαλλικῆς αὐτοκρατορίας, ὅτε ὁ ἰδιαίτερος βίος κατ' οὐδὲν ἐλογίζετο, καὶ κατὰ πλειοτέραν ἔτι ἀνάγκην ἐν τῇ συγχρόνῳ Ἰταλίᾳ ὅπου αἱ γυναῖκες, ἠττηθεῖσαι μετὰ τοῦ Γαριβάλδου, ἐξέπεσαν, πρὸς καιρὸν ἀναμφιβόλως, ἀπὸ τῆς ὑψηλῆς θέσεως ἣν ἀείποτε κατεῖχον ἐν τῇ χώρᾳ ταύτῃ· ὅτε δὲ τὰ ἦθη καὶ αἱ ἰδέαι προηγούνται τῶν νόμων, ἡ πρόοδος τελεῖται ἐν μέσῳ τῆς πολιτικῆς παρακμῆς, καὶ τότε τὸ γυναικεῖον στοιχεῖον ἀναλαμβάνει ἀνωτέραν θέσιν, ὡς ἐν Γαλλίᾳ κατὰ τὴν 17^{ην} ἑκατονταετηρίδα.

Ἡ ἀρχαία Ἑλλάς παρουσιάζει ἀλληλοδιαδόχως τὰ δύο ταῦτα ἄκρα ἐναντία, ὡς καὶ τὰς μεταξὺ αὐτῶν ἀποχωρήσεις. Μ' ὅλα ταῦτα, καὶ καθ' ἣν ἐποχὴν ἕνεκα τῆς ἐπικρατήσεως τῆς πολιτικῆς, αἱ γυναῖκες τῆς Ἑλλάδος εἰσῆγον ἰδιωτεύουσαι, ἡ θέσις αὐτῶν καὶ ἡ ὑπολανθάνουσα ἐπιρροή των εὐρίσκονται ἔτι οἰκειότερον συνδεδεμέναι πρὸς τὰς τύχας τῆς πατρίδος των, ἢ ὅσον σήμερον ἐντισιν εὐρωπαϊκαῖς χώραις· αἰτία δὲ τούτου εἶναι ἡ ριζικὴ διαφορὰ τῆς περὶ ἔθνους ἰδέας ἣν ἡμεῖς ἐσχηματίσαμεν καὶ τῆς αὐτῆς ἰδέας τῆς σχηματισθείσης ὑπὸ τῶν ἀρχαίων.

(Ἔπεται συνέχεια.)

ΦΥΣΙΚΑΙ ΜΕΛΕΤΑΙ.

Περὶ βολίδων, διαττόντων ἀστέρων καὶ ἀερολίθων.

ΠΟΛΛΑΚΙΣ βλέπομεν ἐν ὥρᾳ νυκτὸς φωτεινὰ τινὰ σώματα, ὅμοια μὲ ἄστρα, διατρέχοντα μετ' ἀκατανόητου ταχύτητος μέγα διάστημα τοῦ οὐρανοῦ καὶ ὕστερον ἐξαφανιζόμενα· ἐνίοτε τὰ τοιαῦτα σώματα κινούμενα ἐκπέμπουσι φλόγας καὶ τινὰ μάλιστα διαβρῆγνυται μετὰ βροντώδους κρότου εἰς πολλὰ τεμάχια τὰ ὅποια καταπίπτουσιν ἐπὶ τῆς γῆς.

Οἱ ἀρχαῖοι Ἕλληνες (1) εἶχον ἀμυδρὰς περὶ τούτων γνώσεις, ὡσαύτως δὲ καὶ οἱ μεταγενέ-

(1) Ἀπέδιδον τὴν πτώσιν τῶν ἀερολίθων εἰς ἐκκρήξεις ὑφρεστειῶν. Ὁ Πλούταρχος εἰς τὸν βίον τοῦ Λυσάνδρου καὶ ἄλλοι πρὸς τούτους συγγραφεῖς ἀναφέρουσι περὶ κολοσσαίου ἀερολίθου πεισθέντος κατὰ τὴν γένεσιν τοῦ Σωκράτους παρὰ τὸν Αἰγὸς ποταμὸν.

στεροὶ μέχρι τοῦ τέλους σχεδὸν τῆς παρελθούσης ἑκατονταετηρίδος. Μέχρι τῆς ἐποχῆς ταύτης ἀπεδίδοντο τὰ τοιαῦτα φαινόμενα εἰς ἀτμοσφαιρικὰ αἰτία, εἰς συμπυκνώσεως ἀναθυμιάσεων καὶ τὰ τοιαῦτα, ἐπειδὴ δὲ παρουσιάζοντο εἰς τὸν οὐρανὸν ὑπὸ ποικίλας ὄψεως, καὶ ὅτε μὲν ἐξηφανίζοντο ἀψοφητῆ, ὅτε δὲ ἐβρόντων καὶ διεβρῦνγνυοντο εἰς πολλὰ τεμάχια τὰ ὅποια κατέπιπτον ἐπὶ τῆς γῆς, ἀπέδιδον εἰς αὐτὰ δι' ἀφόρους ὀνομασίας καὶ τὰ μὲν πρῶτα ἀπεκάλουν *διάττοντας ἀστέρας* καὶ *ἀστέρων διαδρομὰς*, τὰ δὲ δευτέρως *βολίδας* ἢ *πετομέγας θρακαίνας*.

Ὁ ἀπλοῦς λαὸς ὅστις τὰ δυσεξήγητα φαινόμενα θεωρεῖ ἀείποτε καὶ ὑπερφυσικά, ἀπέδιδεν εἰς τὰ μετεωρολογικὰ ταῦτα φαινόμενα δύναμιν προγνωστικὴν καὶ ἐπίστευεν αὐτὰ ὡς προαγγέλους δυστυχημάτων καὶ ταλαιπωριῶν. Περὶ τὰ τέλη ὅμως τῆς τελευταίας ἑκατονταετηρίδος φυσιολόγοι τινὲς, ἐπιστήσαντες ἰδιαζόντως τὴν προσοχὴν των εἰς τὰ μυστηριώδη ταῦτα φαινόμενα κατάρθωσαν μετὰ πολλὰς καὶ συντόνους παρατηρήσεις νὰ ἐξακριβώσωσι σαφέστερον τὰ περὶ τούτων ὁ περικλεῆς μάλιστα Ἀλέξανδρος Οὐμβόλδος, ὁ ἀπαθανάτισας τὴν μνήμην του διὰ τοῦ πολυτιμοτάτου αὐτοῦ συγγράμματος *Ὁ Κόσμος* παρέχει ἐπὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου εὐρυτάτας καὶ περιεργοτάτας πληροφορίας.

Κατ' αὐτὸν αἱ βολίδες καὶ οἱ διάττοντες ἀστέρες εἶναι μικρὰ σώματα μιᾶς καὶ τῆς αὐτῆς πιθανὸν φύσεως (συμπεραίνων τοῦτο ἐκ τῆς ὁμοιότητος τῶν παραγομένων ὑπὸ τῶν δύο τούτων φαινομένων) περιγράφοντα περὶ τὸν ἥλιον κωνοειδεῖς τομὰς, καθόλου ὑπέκοντα εἰς τοὺς γενικοὺς περὶ ἔλξεως νόμους καὶ οὐδεμίαν ἔχοντα σχέσιν πρὸς τὴν γῆν, παρερχόμενα δὲ πλησίον αὐτῆς φλογίζονται διὰ τῆς πρὸς τὴν ἀτμοσφαιραν τοῦ ἡμετέρου πλανήτου ἐπαφῆς ἢ δι' ἄλλην τινὰ ἀγνωστον αἰτίαν· ἐνίοτε μάλιστα διαβρῆγνυται μετὰ πατάγου καὶ ἐκσπενδονίζουσιν ἐπὶ τῆς γῆς σιδηρούχους τινὰς ὕλας καλουμένας ἀερολίθους.

Περίεργον δὲ εἶναι ὅτι ἡ ποσότης τῶν διαθεόντων τούτων ἀστέρων δὲν εἶναι καθ' ὅλας τὰς ὥρας τοῦ ἔτους ἴση. Οὕτω φερ' εἶπειν δυνάμεθα νὰ ἴδωμεν ἄνευ μὲν τηλεσκοπίου τὸν Φεβρουάριον τέσσαρας περίπου τοιοῦτους ἀστέρας διατρέχοντας τὸν οὐρανὸν ἀνὰ πᾶσαν ὥραν, τὸν Ἰούλιον 12, τὸν Αὐγούστον 400 τὸν Σεπτέμβριον 8 καὶ τὸν Ὀκτώβριον 50· διὰ δὲ τηλεσκοπίου πολλὰς ἑκατοντάδας ἀνὰ πᾶσαν ὥραν.

Ἐνα τοιοῦτον ἀστέρων ἐκ τῶν λαμπροτέρων μάλιστα παρετήρησε κατὰ τὸν παρελθόντα Ὀκτώβριον ἐκ τοῦ ἐν Ἀθήναις ἀστεροσκοπείου ὁ διευθυντῆς αὐτοῦ Κ. Ιούλιος Σμίτ ἐκ τῆς ἐκθέσεως τοῦ ὁποίου ἀποσπῶμεν τὰ ἀκόλουθα. «... Διέδραμε δὲ (τὸ μετέωρον) τεταρτημέριον περίπου τοῦ οὐρανοῦ εἰς 21 δευτερόλεπτα, εἰς χρόνον δηλαδὴ τοσοῦτον μακρὸν, εἰς ὅσον δὲν διήρκεσε σχεδὸν οὐδεμία τῶν ἄχρι τοῦδε παρατηρηθεισῶν διαδρομῶν, καὶ διὰ τοῦ λαμπροτάτου καὶ σμαραγδοχρῶου αὐτοῦ φωτός κατέστησεν ἀφανεῖς πάντας τοὺς ἀστέρας. Παρήλθε δὲ ὅλος ἀψοφῆτι, τοῦλάχιστον ἐν Ἀθήναις δὲν ἠκούσθη οὐδὲ μετὰ τὴν παρέλευσιν αὐτοῦ βροντὴ οὐδεμία. Διὰ τηλεσκοπίου, ὀκτάκις μεγεθυντικῶ ἐφάνητο τὸ πυροειδὲς ἐκεῖνο μετέωρον ὅτι συνίστατο ἐκ δύο πυρίνων σωμάτων, σταγονοειδῶν τὸ σχῆμα, τὰ ὅποια παρακολουθούμενα ὑπ' ἄλλων μικροτέρων καὶ στρογγύλων καὶ ὁμοίως πυροειδῶν, διέθεον σύροντα πάντα ἔπισθεν ἐαυτῶν φλογοειδεῖς κόμας παραλλήλους, αἵτινες ὅμως ὡς μία μόνον ἐφάνησαν εἰς τὸν ψιλὸν ὀφθαλμὸν.»

Περὶ τοῦ ἰδίου τούτου μετέωρου ὁ Κ. Α. Βέρβριος εἰς ἐπιστολὴν δημοσιευθεῖσαν εἰς μίαν τῶν Ἀθηναϊκῶν ἐφημερίδων, ἀναφέρει ὅτι ἔφθασε σῶον καὶ λαμπροφανὲς ἄνωθεν τῶν ἀμπέλων τῆς Πύλου, ἐνθα διεχωρίσθη εἰς δύο κοκκιοφανῆ μέρη, σθεσθέντα ἔπισθεν τῆς Σφακτηρίας, καὶ μετὰ ὅ περίπου λεπτὰ ἠκούσθη φοβερὸς οὐράνιος κρότος ὅστις ἐξύπνησε καὶ αὐτοὺς τοὺς βαθέως κοιμωμένους. Προσθέτι δὲ ὅτι τὰ τοιαῦτα μετέωρα ἢ χωρική μας ἀστρονομία ὀνομάζει κόμματα ἀστέρων καὶ ὅτι οὐ μόνον μετὰ τὸ σβύσμα κροτοῦσι καὶ διαχύνουσι πυριτώδη καπνὸν καὶ ὄσμη, ἀλλὰ καὶ τέφραν διασπείρουσιν, ἥτις φθάνουσα εἰς τὴν γῆν, διασθίρει ἐνίοτε τὰ τρυφερὰ φύλλα τῶν χόρτων καὶ τῶν δένδρων ὡς νὰ ἐπιπτεν ἐπ' αὐτῶν κόνις σιδήρου.

Οἱ ἀερόλιθοι καταπίπτουσι ἐπὶ τῆς γῆς ὡς ἀνωτέρω εἶδομεν εἰς τρίμματα ὅτε μὲν μικρὰ ὅτε δὲ καὶ ὀγκωδέστατα, ὅποια εἶναι τὸ εἰς τὴν Σιβηρίαν ὑπὸ τοῦ Πάλλα ἀνευρεθὲν, ἔχον βάρος 1,400 λιτρῶν, τὸ εἰς Ὀλούμπα πλησίον τοῦ Saint-yago περίπου 25,000 λιτρῶν, τὸ εἰς τὰ περίχωρα τοῦ Δουράγκου ἐν Μεξικῇ, 37,000 λιτρῶν καὶ τέλος τὸ παρὰ τὰς ὄχθας τῆς Σανγαλίας εὕρισκόμενον, ὅπερ εἶναι καὶ τὸ ὀγκωδέστατον πάντων τῶν ἄχρι τοῦδε παρατηρηθέντων. Περιέχουσι δὲ οἱ ἀερόλιθοι πολυεῖδεις ὕλας οἷον σίδηρον, μαγγανή-

σιον, θεῖον, νικελον, χρώμιον καὶ τὸ 1/3 σχεδὸν ὅλων ἐν γένει τῶν μέχρι τοῦδε γνωστῶν ἀπλῶν οὐσιῶν. Παρατηρήθη μάλιστα ἐνίοτε ὅτι κατέπεσεν ἀπὸ τῆς ἀτμοσφαιρας καὶ καθαρὸς ὅλος σίδηρος εἰς μέρη ἰδίως ἔπου οὔτε μεταλλεῖα, οὔτε σιδηροχεῖα ὑπάρχουσι καὶ τοιοῦτος εἶναι καὶ ὁ ὑπὸ τοῦ Πάλλα ἐν Σιβηρίᾳ ἀνευρεθείς. Ὁ Οὐμβόλδος λέγει ὅτι πολλάκις ἐνῶ ὁ οὐρανὸς εἶναι καθαρῶτατος παρουσιάζεται μικρὸν νέφος, τὸ ὅποιον διαρρήγνυμενον μετὰ πατάγου κατακρημνίζει ἐπὶ τῆς γῆς βροχὴν λίθων ἐνίοτε μάλιστα τοιαῦτα νέφη διατρέχουσι μεγάλας ἐκτάσεις σπεύροντα πλῆθην συντριμμάτων ἀνίσων ἀλλ' ὁμοίας φύσεως. Ἄλλοτε πάλιν, προσθέτει, πίπτουσι ἀερόλιθοι, ἀλλὰ σπανιώτατον τοῦτο, οὐδὲ νέφους φανέντος, οὐδ' ἄλλου τινος προγνωστικῶ σημείου, ὅπως συνέβη κατὰ τὸ 1843, ὅτε πλησίον τῆς Πρωσικῆς πόλεως Μιχλούζης κατέπεσε μέγας ἀερόλιθος, βροντίσας καθάπερ κεραυνός.

Παραίνοντες δὲ τὰ περὶ ἀερόλιθων παρατηρούμεν ὅτι πολλοὶ τῶν φυσιογράφων διακρίνονται ὅτι οἱ ἀερόλιθοι ἐκσφενδονίζονται ὑπὸ τῶν ἠφαιστειῶν τῆς Σελήνης, πρᾶγμα ὅλος ἀπίστευτον καὶ ἐναντίον εἰς τοὺς περὶ βαρύτητος νόμους.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

ΠΡΑΓΜΑΤΕΙΑ περὶ συγκριτικῆς ἀνατομίας καὶ φυσιολογίας τοῦ ἐγκεφάλου, ἀναγνωσθεῖσα ἐν τῇ ἱατρικῇ ἑταιρίᾳ ὑπὸ τοῦ ἀντιπροέδρου αὐτῆς Π. Γ. Κυριακοῦ.

Μετὰ πολλῆς προσοχῆς καὶ περιεργείας ἀνεγνωμεν τὴν πραγματείαν ταύτην τοῦ διακεκριμένου ἱατροῦ καὶ καθηγητοῦ τῆς ἱατρικῆς ἐν τῷ Ἑλληνικῷ Πανεπιστημίῳ Κυρίου Π. Γ. Κυριακοῦ, τὴν ἐξετάζουσαν τὸ κυριώτερον τῶν ὀργάνων τοῦ ἀνθρώπου, τὸν ἐγκέφαλον αὐτοῦ. Ἀντὶ πάσης ἀναλύσεως καταχωροῦμεν χάριν τῶν ἀναγνωστῶν τῆς Χρυσάλλιδος τὸ τελευταῖον μέρος τῆς πραγματείας ταύτης, πεποιθότες ὅτι μεγάλως εὐχαριστοῦμεν αὐτούς. Ἡ ἐξέτασις τοιούτων σπουδαίων ἀντικειμένων μεγάλως ὠφελεῖ τὴν κοινωνίαν, γινόμενα μάλιστα ὑπὸ ἀνδρῶν ἐγνωσμένης παιδείας καὶ ἐπιστημόνων. Δικαιοσύνης ὅθεν ἔργον ἐπιτελοῦντες, πολλὰς ἀπονέμομεν ἐπαίνους τῷ ἀξιολύμῳ συγγραφεῖ διὰ τὸ σπουδαῖον τοῦτο ἔργον αὐτοῦ.

«Ἐπισηδὴ δὲ διαφεύγει ἡμῖν ἡ ἀληθὴς κλίμαξ